

РОЛЯ ДЗЕЙНАСЦІ ВЫКЛАДЧЫКА Ў РАЗВІЦЦІ КАМУНІКАТЫЎНАЙ КАМПЕТЭНЦЫІ СТУДЭНТАЎ

Л.П. Місюкавец

Палескі дзяржаўны ўніверсітэт, mlp – 1963@ tut.by

Павышэнне якасці ўніверсітэцкай адукацыі патрабуе ад студэнтаў не толькі вучыцца прафесійным навыкам, але і якасна паляпшаць веды ў камунікатыўнай сферы.

Камунікатыўная кампетэнтнасць з’яўляецца падсістэмай у структуры прафесійнай кампетэнцыі і праяўляе сябе як спосаб узаемадзеяння з іншымі людзьмі. Часцей за ўсё камунікатыўную кампетэнтнасць разумеюць як спосаб устанаўліваць і падтрымліваць неабходныя кантакты з людзьмі [2, с.81].

Камунікатыўная здольнасць ёсць ва ўсіх людзей, але для некаторых спецыялістаў яна становіцца больш значнай. Студэнты павінны для сябе адзначыць, што развіццё камунікатыўнай кампетэнтнасці гэта адна з многааспектных праблем пры дасягненні высокакваліфікаванага спецыяліста.

У навучальных установах з першых курсаў прадугледжаны дысцыпліны (“Асновы педагогікі і псіхалогіі”, “Замежныя мова. Прафесійная лексіка”, “Беларуская мова. Прафесійная лексіка”, “Культуралогія”, “Культура мовы”) якія ствараюць адукацыйнае асяроддзе граматычнасці мовы, даюць веды пра заканамернасці і асаблівасці дзелавых зносін, вучаць вызначаць характар і псіхалогію чалавека.

Развіццё камунікатыўнай кампетэнтнасці павінна праходзіць на працягу ўсяго навучання. Удасканальваць сваю моўную кампетэнтнасць – гэта ўзбагачаць свой слоўнік і фразеалагічны запас слоў, вучыцца адчуваць свайго суб’екта, умець адбіраць найбольш трапныя для кожнай моўнай сітуацыі словы і канструкцыі. Акрамя гэтага бароцца з ужываннем ненарматыўнай лексікі, дыялектычных слоў і выразаў.

Фарміраванню камунікатыўнай кампетэнтнасці студэнтаў павінны садзейнічаць выкладчыкі навучальных устаноў [3, с.67]. Выкладчык павінен валодаць нормамі вуснай і пісьмовай літаратурнай мовы (правіламі вымаўлення, націску, граматыкі, словаўжывання), тлумачыць значэнне слоў так, каб пазбегнуць непаразуменняў. Гэта значыць, што студэнта павінна акружаць граматычная мова выкладчыкаў, правільныя запісы на дошцы, у аб’явах і іншых адукацыйных дакументах. Пры падрыхтоўцы да вучэбных заняткаў кожнаму выкладчыку неабходна прадумаць логіку выкладання змястоўнай навуковай інфармацыі, прад’яўляць строгія патрабаванні да мовы студэнтаў: лагічна выкладаць думкі ў вуснай і пісьмовай форме, правільна выбіраць моўныя сродкі, ужываць асноўныя формулы моўнага этыкету.

Асаблівую адказнасць за ўзорную мову нясуць выкладчыкі-моваведы, таму што іх задача не толькі падняць узровень граматычнасці мовы, але і фарміраваць навыкі і ўменні маўленчых паводзін у розных прафесійных і справавых зносінах. Так на занятках па дысцыпліне “Беларуская мова. Прафесійная лексіка” ідзе фарміраванне ўяўленняў студэнтаў пра багацце моўных сродкаў, удасканалваюцца нормы літаратурнай мовы, вывучаецца асаблівасць ужывання і выкарыстання ў мове спецыяльнай лексікі. Акрамя прафесійнай лексікі, студэнты набываюць навыкі правільнага напісання і афармлення жанраў навуковай літаратуры і справавой дакументацыі.

У сувязі з тым, што студэнты мала працуюць з кнігамі, а больш бяруць інфармацыю з інтэрнэта, яны не маюць навыкаў працы з кнігамі. Таму выкладчык абавязкова знаёміць студэнтаў з такімі спосабамі, як чытанне-прагляд, азнаямляльнае чытанне, паглыбленае чытанне, якое неабходна пры падрыхтоўцы навуковых прац.

Асаблівая ўвага даецца раздзелу моўнай культуры. Культура мовы служыць паказчыкам не толькі камунікатыўнай кампетэнтнасці, але і духоўным багаццем чалавека, культуры яго мышлення, з’яўляецца сродкам фарміравання асобы. Неабходнасць у зносінах заключаецца ў

імкненні чалавека да пазнання і ацэнкі іншых людзей, а праз іх і з іх дапамогай – да самапазнання і самаацэнкі [1, с.29]. Таму на практычных занятках выкладчык дэталёва разбірае са студэнтамі асаблівасць тэхнікі дзелавых зносін: тэхнікі гаварэння і тэхнікі слухання. Выкладчык павінен ведаць, што працэс гаварэння лепш ідзе ў студэнтаў, калі гаворачы бачыць рэакцыю слухача (кіўком галавы, паддакваннем). Гэты момант паказвае ўпэўненасць студэнта ў тым, што яго слухаюць, разумеюць, спачуваюць. Выкладчыку нельга перабіваць выступаючага і спяшыць ацэньваць меркаванне, пакуль поўнасцю не выясніць погляды студэнта на праблему. Такія нязначныя на першы погляд моманты, ствараюць упэўненасць пры публічным выступленні.

Усе пералічаныя навукі па развіцці камунікатыўнай кампетэнтнасці студэнтаў будуць працаваць, калі яны будуць падтрымлівацца ўсёмі выкладчыкамі на працягу навучання ва ўніверсітэце, і калі ў гэтым будзе зацікаўлены сам студэнт.

Спіс выкарыстаных крыніц:

1. Зайцев, В.А. Основы психологии общения / В.А.Зайцев. – Республиканский институт профессионального образования, 1997. – С. 46.
2. Паутова, М.А. Педагогические условия развития коммуникативной компетентности менеджера-экономиста / М.А. Паутова // Инновации в образовании. – 2009. – № 8. – С. 81-89.
3. Скибицкая, И.Ю. Единый орфографический режим как форма повышения уровня речевой культуры студентов экономического вуза / И.Ю. Скибицкая // Инновации в образовании. – 2010. – № 9. – С. 66-74.